

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

Изпълнително резюме на становището на Европейския надзорен орган по защита на данните относно споразуменията между ЕС и Швейцария за автоматичен обмен на данъчна информация

(Пълният текст на това становище можете да намерите на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД www.edps.europa.eu)

(2015/C 289/06)

Резюме

Европейският съюз е подписал или договаря двустранни споразумения с Швейцария, Андора, Лихтенщайн, Монако и Сан Марино с цел да се регламентира и улесни обменът на финансова информация, свързана с данъците, като по този начин се сложи край на банковата тайна по данъчните въпроси.

Въз основа на разпоредбите на наскоро подписаното споразумение с Швейцария (наричано по-нататък „Споразумението“), ЕНОЗД реши да призове законодателя на ЕС да включи предпазни механизми за защита на личните данни в бъдещи подобни двустранни споразумения, които уреждат автоматичния обмен на данъчна информация.

Контекстът: Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) получи правомощия от Г20 да разработи единен глобален стандарт за автоматичен обмен на информация за финансови сметки, за да се въведе автоматичен обмен на информация като средство за борба с трансграничните случаи на данъчни измами и укриване на данъци чрез осигуряване на пълна данъчна прозрачност и сътрудничество между данъчните администрации по целия свят. ОИСР прие такава система през юли 2014 г. (наричана по-нататък „Глобалният стандарт“).

С цел да се приложи Глобалният стандарт спрямо обмена на данни между ЕС и Конфедерация Швейцария, споразумението, което беше подписано от страните на 27 май 2015 г. и замести предишно споразумение със същия предмет, съдържа редица разпоредби, регламентиращи автоматичния обмен на данъчна информация между съответните данъчни власти в Швейцария и в държавите членки.

Подобно засилено внимание върху борбата с укриването на данъци и върху автоматичния обмен на финансова информация изисква подходящи предпазни механизми относно правата на защита на личните данни.

Предпазните механизми: ЕНОЗД счита, че въпреки разпоредбите относно защита на личните данни в член 6 от споразумението, основните предпазни механизми не са приложени напълно. Той счита по-специално, че следните предпазни механизми са щели да бъдат целесъобразни:

- (i) събирането и обменът на свързана с данъците информация да се обвържат с действителния риск от укриване на данъци;
- (ii) предназначението на обработването на данни да се ограничи до преследването на законосъобразна цел на политиката (т.е. борбата с укриването на данъци), като се предотврати използването за допълнителни цели без уведомяване на субектите на данните;
- (iii) субектите на данните да бъдат надлежно информирани относно предназначението и начините на обработване на финансовите им данни, включително относно получателите на тези данни;
- (iv) да се установят изрични стандарти за сигурност и защита на личните данни, които да се спазват от частноправни и публични органи, занимаващи се със събиране и обмен на данъчна информация;
- (v) да се регламентират изричен срок за съхранение, приложим спрямо обменената данъчна информация, и правомощия за заличаването ѝ, щом тя вече не се обработва за целите на борбата с укриването на данъци.

I. ВЪВЕЖДАНЕ НА ГЛОБАЛНИЯ СТАНДАРТ ЗА АВТОМАТИЧЕН ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФИНАНСОВИ СМЕТКИ

1. Значението на автоматичния обмен на информация като средство за борба с трансграничните случаи на данъчни измами и укриване на данъци чрез осигуряване на пълна данъчна прозрачност и сътрудничество между данъчните администрации по целия свят е признато на международно равнище. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) получи правомощия от Г20 да разработи единен глобален стандарт за автоматичен обмен на информация за финансови сметки. Глобалният стандарт беше лансиран от Съвета на ОИСР през юли 2014 г.

2. С цел опазване на равнопоставеността между икономическите оператори, в ЕС бяха подписани споразумения с Швейцария, Андора, Лихтенщайн, Монако и Сан Марино, в които се предвиждат мерки, равностойни на постановените в Директива 2003/48/ЕО (относно данъчното облагане на доходи от спестявания под формата на лихвени плащания) ⁽¹⁾. Целта на тези споразумения беше да се регламентира и улесни обменът на финансова информация от значение за целите на данъчното облагане между компетентните органи на държавите — страни по споразуменията, като по този начин се сложи край на банковата тайна по данъчните въпроси.
3. На 27 май 2015 г. председателят на Съвета подписа от името на Европейския съюз протокола за изменение на споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария, в който се предвиждат мерки, равностойни на постановените в Директива 2003/48/ЕО на Съвета относно данъчното облагане на доходи от спестявания под формата на лихвени плащания (наричано по-нататък „Споразумението“). Понастоящем предстои одобрението на Европейския парламент за сключване на споразумението.
4. За да се сведат до минимум разходите и административната тежест както за данъчните администрации, така и за икономическите оператори, споразумението има за цел да приведе съществуващото споразумение за спестяванията с Швейцария в съгласие с развитията в ЕС и в международен план по отношение на автоматичния обмен на информация. Това ще увеличи данъчната прозрачност в Европа и ще послужи като правно основание за въвеждането на глобалния стандарт на ОИСР относно автоматичния обмен на информация между Швейцария и ЕС.
5. Следователно, с цел да се приложи глобалният стандарт спрямо обмена на данни между ЕС и Конфедерация Швейцария, споразумението съдържа редица разпоредби, регламентиращи автоматичния обмен на данъчна информация между съответните данъчни власти в Швейцария и в държавите членки.
6. Засиленото внимание върху борбата с укриването на данъци и върху автоматичния обмен на финансова информация обаче изисква подходящи предпазни механизми относно правата на защита на личните данни. Това е ключов аспект, като се има предвид фактът, че правилата на ОИСР относно автоматичния обмен са близки до принципите, които вече са възприети в законодателството на САЩ в тази сфера (Закона на САЩ за данъчното съответствие на чуждестранните сметки или „US FATCA“), но все пак имат различен подход към въпросите на защитата на личните данни ⁽²⁾.
7. Във връзка със защитата на личните данни трябва да се отбележи, че в член 6 от споразумението са включени разпоредби за поверителността и защитата на личните данни. Освен това трябва да се отбележи, че Комисията прие положително решение ⁽³⁾, с което установи, че нормативната уредба за защита на личните данни, действаща в Швейцария, съответства на принципите на Директива 95/46/ЕО (наричана по-нататък „Директивата за защита на личните данни“), като по този начин позволява неограничено предаване на данни съгласно членове 25 и 26 от тази директива.
8. В настоящото становище бихме искали да формулираме няколко съображения, съсредоточени върху последиците за защитата на личните данни от това споразумение, с оглед предоставяне на насоки относно основните предпазни механизми, които следва да бъдат включени в бъдещи двустранни споразумения, сключвани от ЕС с цел улесняване на автоматичния обмен на информация за финансови сметки.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

29. С оглед на гореизложените съображения отбелязваме факта, че въвеждането на глобалния стандарт се счита за необходимо с цел борба с укриването на данъци и осигуряване по този начин на равнопоставени условия за операторите на пазара.
30. Счита се обаче, че по време на преговорите е било необходимо в споразумението да бъдат внесени редица поправки, за да се регламентират по-добре въпросите, свързани със защитата на личните данни. Сега призоваваме законодателя на ЕС да включи такива предпазни механизми за защита на личните данни в бъдещи мерки за изпълнение на споразумението и в бъдещи двустранни споразумения, които предстои да бъдат сключени в същата сфера с други държави. По-специално всяко подобно споразумение или бъдеща мярка за изпълнение следва:
 - да гарантира пропорционалност на обработването на данни, като събирането и обменът на данъчна информация се обвържат с действителния риск от укриване на данъци и се въведат критерии за освобождаване на сметките с нисък риск от задължението за докладване,
 - да ограничи предназначението на обработването на данни до преследването на законосъобразна цел на политиката и да предотврати използването за допълнителни цели без уведомяване на субектите на данните,

⁽¹⁾ Директива 2003/48/ЕО на Съвета от 3 юни 2003 година относно данъчното облагане на доходи от спестявания под формата на лихвени плащания, ОВ L 157, 26.6.2003 г., стр. 38.

⁽²⁾ Писмо на работната група по член 29 от 18.9.2014 г. относно общия стандарт за докладване на ОИСР, достъпно на http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2014/20140918_letter_on_oecd_common_reporting_standard.pdf.pdf

⁽³⁾ Решение на Комисията 2000/518/ЕО от 26 юли 2000 г., достъпно на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1415700329280&uri=CELEX:32000D0518>

- да предвижда надлежно информиране на субектите на данните (съгласно член 10 от Директивата за защита на личните данни) относно предназначението и начините на обработване на финансовите им данни, включително относно получателите на тези данни,
- да установи изрични стандарти за сигурност и защита на личните данни, които да се спазват от частноправни и публични органи, занимаващи се със събиране и обмен на данъчна информация (*защита на личния живот още при разработването*). Освен това да предвиди санкции в случай на нарушаване на тези разпоредби,
- да регламентира изричен срок за съхранение, приложим спрямо обменената данъчна информация, и правомощия за заличаването ѝ, щом тя вече не се обработва за целите на борбата с укриването на данъци.

Съставено в Брюксел на 8 юли 2015 година.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

Европейски надзорен орган по защита на данните
